

Metodické doporučení – příkaz na místě a některé související otázky

I. Obecně k příkazu na místě

1. Právní úprava

- § 91 a § 92 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“ nebo „zákon č. 250/2016 Sb.“),
- § 150 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

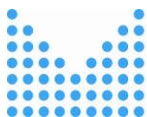
2. Charakteristika příkazu na místě

Příkaz na místě **nahrazuje dosavadní blokové řízení** (srov. přechodné ustanovení v § 112 odst. 6 zákona o odpovědnosti za přestupky). **Příkaz na místě je zvláštním typem rozhodnutí** ve věci podle § 67 odst. 1 správního řádu. Rozhodování příkazem na místě je zvláštním typem příkazního řízení.

Příkaz na místě je zpravidla vydáván jako první úkon v řízení, což znamená, že řízení je zahájeno a současně skončeno vydáním příkazu na místě, respektive že **podpisem příkazu na místě obviněným se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím**. Příkaz na místě lze nicméně vydat i po oznámení zahájení řízení; v takovém případě pak vydáním příkazu na místě řízení končí.

3. Povinnosti ukládané příkazem na místě

Příkazem na místě lze uložit napomenutí nebo pokutu, a to nejvýše 10 000 Kč (nestanoví-li zvláštní zákon jinou hranici); mladistvému obviněnému nejvýše 2 500 Kč, není-li mladistvý podnikající fyzickou osobou. Výjimka, která umožňuje mladistvému, který je podnikající fyzickou osobu, uložit pokutu v základní (tj. nesnížené) sazbě se uplatní pouze v případě, kdy je projednáván přestupek podnikající fyzické osoby, tedy kdy ke spáchání přestupku došlo při podnikání nebo v souvislosti s ním. Na základě § 83 odst. 3 zákona o odpovědnosti za přestupky lze příkazovým blokem uložit **též peněžitou záruku za splnění povinnosti** (v případě nepeněžitě záruky by mohl být vydán příkaz na místě podle § 150 odst. 5 správního řádu).

Podle § 150 odst. 4 věty poslední správního řádu ve znění zákona č. 183/2017 Sb. **nelze v příkazním řízení uložit náhradu nákladů řízení, jestliže je vydání příkazu prvním úkonem v řízení.**

4. Subjekty oprávněné rozhodovat příkazem na místě

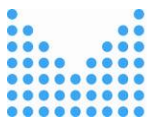
Příkaz na místě může vždy vydat **správní orgán** příslušný k projednání přestupku (nevyloučí-li zvláštní zákon u konkrétního přestupku možnost rozhodnout o něm příkazem na místě). Kromě příslušného správního orgánu (tj. například obecního úřadu u přestupků proti majetku podle § 8 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích) mohou příkazem na místě o vybraných přestupcích rozhodnout i **další zákonem stanovené subjekty – viz zejména § 91 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky¹, případně úpravu ve zvláštních zákonech.** Tyto subjekty mohou příkazem na místě uložit napomenutí nebo pokutu.

5. Podmínky vydání příkazu na místě

Podmínkou pro vydání příkazu na místě je podle § 150 odst. 5 správního řádu, aby obviněný byl přítomen a plně uznal důvody vydání příkazu na místě. Podmínky pro vydání příkazu na místě upřesňuje § 91 zákona o odpovědnosti za přestupky tak, že **obviněný souhlasí se zjištěným stavem věci a s právní kvalifikací skutku.** Obviněný **musí souhlasit též s uložením správního trestu**, tj. s uložením pokuty nebo napomenutí, **nebo záruky za splnění povinnosti a s vydáním příkazového bloku** (resp. příkazu na místě, není-li příkazový blok vydáván).

Ačkoliv v § 91 zákona č. 250/2016 Sb. je výslovně zmíněn pouze souhlas s uložením pokuty, tak nutnost souhlasu s uložením napomenutí či záruky za splnění

¹ (2) Napomenutí nebo pokutu příkazem na místě může kromě příslušného správního orgánu uložit
a) orgán Policie České republiky za přestupek proti pořádku ve státní správě v působnosti Policie České republiky, za přestupek proti pořádku v územní samosprávě, za přestupek proti veřejnému pořádku, přestupek proti občanskému soužití a přestupek proti majetku,
b) orgán Vojenské policie za přestupek proti pořádku ve státní správě nebo za přestupek na úseku všeobecné vnitřní správy, pokud k němu došlo na úseku státní správy v působnosti Vojenské policie, za přestupek proti veřejnému pořádku, proti občanskému soužití a přestupek proti majetku, jde-li o přestupek osoby podle § 3 zákona o Vojenské policii,
c) orgán státní báňské správy za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánů státní báňské správy,
d) orgán inspekce práce za přestupek proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny právní předpisy o bezpečnosti práce, dopustil-li se tohoto přestupku zaměstnanec na svém pracovišti nebo podnikatel ve svých prostorách, a
e) strážník obecní policie za přestupek, jehož projednání je v působnosti obce, za přestupek proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu, a za přestupek proti pořádku ve státní správě spáchaný neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

povinnosti lze dovodit již z obecné právní úpravy, neboť důvodem pro vydání příkazu na místě je kromě jiného uložení správního trestu napomenutí nebo uložení záruky za splnění povinnosti a i s tímto důvodem musí obviněný ve smyslu § 150 odst. 5 správního řádu souhlasit.

6. Náležitosti a forma příkazu na místě

Vzhledem k tomu, že příkaz na místě je zvláštním typem rozhodnutí, musí obsahovat formální a obsahové náležitosti rozhodnutí vyplývající zejména z § 68 a § 69 správního řádu, pokud z § 150 správního řádu nebo zvláštního zákona nevyplývá něco jiného. **Zákon o odpovědnosti za přestupky upravuje jednak náležitosti výrokové části rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným (§ 93), jednak speciálně náležitosti příkazového bloku, kterým je ukládána pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti (§ 92).**

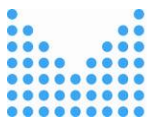
A. Peněžitá povinnost

V případě, že je příkazem na místě ukládána pokuta nebo peněžitá záruka za splnění povinnosti, vydává se příkazový blok s náležitostmi podle § 92 zákona o odpovědnosti za přestupky. **Příkazové bloky nahradí stávající pokutové bloky, vydávat je bude i nadále Ministerstvo financí.** Jestliže je v řízení o přestupku ukládána pokuta příkazem na místě, musí být vydán příkazový blok ve smyslu § 92 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Ustanovení § 92 je třeba v tomto ohledu považovat za speciální ustanovení vůči § 150 odst. 5 správního řádu. Možnost správního orgánu využívat vlastní vzory příkazových bloků na pokutu by musel stanovit zvláštní zákon.

Podpisem příkazového bloku obviněným se příkaz na místě stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. Nemůže-li obviněný peněžitou povinnost na místě splnit, vydá se mu příkazový blok na peněžitou povinnost na místě nezaplacenou s poučením o způsobu zaplacení, o lhůtě splatnosti a o následcích nezaplacení (takový příkazový blok nabude vykonatelnosti nezaplacením peněžitě povinnosti ve lhůtě splatnosti).

B. Správní trest napomenutí

Příkazový blok podle § 92 zákona o odpovědnosti za přestupky nebude vydáván v případě, že bude ukládáno napomenutí, neboť napomenutí není peněžitou povinností. **Orgány oprávněné rozhodovat příkazem na místě tedy musí příkaz**

na místě, kterým je ukládáno napomenutí, vyhotovit či zajistit jeho vyhotovení samy.

Příkaz na místě, kterým je ukládáno napomenutí, má stejně jako „klasický“ příkaz písemnou formu. To vyplývá především z § 150 odst. 1 správního řádu, kde se mluví o „písemném“ příkazu, přičemž § 150 odst. 5 správního řádu z tohoto pravidla nestanoví žádnou výjimku.

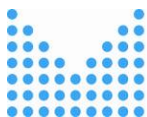
Uvedené potvrzuje též komentářová literatura, přičemž dodává: „*Příkaz by měl být vydán ve zjednodušené písemné formě a měl by obsahovat v zásadě výrokovou část rozhodnutí, ze které by mělo být patrné, co a na základě jakých ustanovení se dotčené osobě příkazem na místě ukládá. To, že příkaz na místě má mít písemnou formu, vyplývá i z toho, že odůvodnění příkazu vydávaného na místě je možné nahradit vlastnoručně podepsaným prohlášením účastníka, že s uložením povinnosti souhlasí, což je jinými slovy řečená podmínka pro vydání takového příkazu („plně uzná důvody vydání příkazu“). Pokud by účastník řízení s uložením povinnosti nesouhlasil, patrně by tím ani plně neuznal důvody vydání příkazu (z podobného modelu ostatně vychází i blokové řízení v zákoně o přestupcích). Rovněž v § 150 odst. 1 se mluví o „písemném“ příkazu a odst. 5 z tohoto pravidla nestanoví žádnou výjimku (podle § 67 odst. 2 se rozhodnutí písemně nevyhotovuje pouze tehdy, pokud to stanoví zákon), pouze předpokládá zjednodušenou podobu rozhodnutí. Správní orgán může mít za tím účelem k dispozici např. předtištěné formuláře, do kterých bude pouze vpisovat příslušné údaje týkající se obsahu příkazu vydávaného na místě a tento formulář by obsahoval i ono prohlášení účastníka řízení, že souhlasí s uložením povinnosti. (...)*

Na rozdíl od řízení na místě zákon v případě příkazu na místě nestanoví, zda ze zákona vyplývá právo účastníka řízení, kterému byl uložen, na vydání nějakého písemného potvrzení o vydání příkazu na místě či jiné písemnosti, která toto rozhodnutí osvědčuje (např. pro účely následného přezkumného řízení), a zda lze použít § 69 odst. 4 SŘ. Už bylo řečeno, že i příkaz na místě se vydává v písemné podobě a účastník řízení by měl obdržet přinejmenším výrokovou část takového rozhodnutí. Vyloučen není ani postup podle § 69 odst. 4, i když v tomto případě půjde zejména asi jen o vydání stejnopisu výroku.“²

Na základě výše uvedeného lze doporučit následující postup:

1. Správní orgán vydá **písemný příkaz na místě**, kterým uloží napomenutí; příkaz na místě může mít **podobu formuláře, jehož nezávazný vzor je přílohou tohoto metodického doporučení**. Vzory příkazu na místě na napomenutí je možné (na rozdíl od příkazových bloků na pokutu) přizpůsobit vlastním potřebám, zejména

² Vedral, J. Správní řád. Komentář. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 1176.

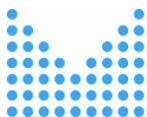
z hlediska formátu a při zachování výše uvedených náležitostí i z hlediska obsahu. **Součástí přiložených vzorů je prohlášení obviněného, že s uložením napomenutí souhlasí, které nahrazuje odůvodnění příkazu na místě** (příkaz na místě sice lze vydat i s odůvodněním, avšak při vydávání příkazu na místě v terénu se takový postup jeví nepraktický). Podepsáním tohoto prohlášení obviněným se příkaz stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím, o čemž musí být obviněný předem prokazatelně poučen (**poučení je rovněž obsaženo v přiloženém vzoru**).

2. S ohledem na § 69 odst. 4 správního řádu by měl správní orgán **vydat obviněnému stejnopis písemného vyhotovení rozhodnutí přinejmenším v případě, kdy o vydání stejnopisu požádá**. Při ukládání napomenutí příkazem na místě v terénu může být stejnopis vyhotoven vyplněním prázdného formuláře identickými údaji. Případně je možné využít propisovací formuláře, kdy jeden vyplněný formulář by dostal obviněný a jeden by zůstal správnímu orgánu.

Jelikož příkazy na místě neslouží k výběru pokut, **není nutné opatřovat tato rozhodnutí speciálními ochrannými prvky**, které jsou umísťovány na příkazové bloky na pokutu. Vzhledem k tomu, že příkazy na místě, kterými je ukládáno napomenutí, nejsou vydávány centrálně, **nepředpokládá se ani jejich číslování, byť není vyloučeno, aby si příkazy na místě označil správní orgán pro účely vlastní evidence**. Příkaz na místě nicméně bude jednoznačně identifikovatelný již na základě údajů v něm uvedených (viz např. údaje o obviněném, popis skutku, údaje o dnu vyhotovení a oprávněné úřední osobě, číslo jednací atd.), obdobně jako je tomu u ostatních správních rozhodnutí.

Samostatné číslování příkazů na místě však může být účelné pro rozhodování v terénu. Jestliže faktické překážky brání vygenerovat **číslo jednací** v terénu, je možné pro tyto případy opatřit příkazy na místě jiným jednoznačným identifikačním číslem, které bude individuální pro každý příkaz na místě, který správní orgán vydá. I v takovém případě je však nutno příkazu na místě přidělit číslo jednací následně při zaevidování do spisové služby (blíže viz zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů). Konkrétní postup bude záviset na technickém zázemí jednotlivých orgánů.

Číslo jednací je jako náležitost rozhodnutí (§ 67 odst. 2 správního řádu) významné z hlediska dalšího nakládání s příkazem na místě a též pro případný přezkum příkazu na místě. Rovněž je nutno zmínit, že příkaz na místě, kterým je uložen správní trest napomenutí za přešůpek podléhající evidenci přešůpků, **podléhá zápisu do evidence přešůpků vedené Rejstříkem trestů**, neboť se jedná

o rozhodnutí o přestupku, kterým je obviněný uznán vinným. Číslo jednací je pak jedním z údajů zapisovaných do evidence přestupků³.

7. Přezkum příkazu na místě

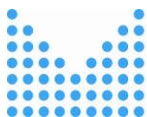
Při vyplňování příkazu na místě nelze používat psací potřeby, jejichž stopu lze následně z bloku odstranit. **Při vyplňování příkazu na místě v něm nelze škrtnat ani jinak přepisovat zapsané údaje.** Po podpisu obviněným již nelze do textu příkazu na místě zasahovat. I u příkazu na místě lze však odstranit zřejmé nesprávnosti postupem podle § 70 správního řádu.

Proti příkazu na místě **není přípustný žádný řádný opravný prostředek**, tedy ani odpor, ani odvolání. Proti příkazu na místě je přípustná **obnova řízení** (s omezeními plynoucími z judikatury k dosavadnímu blokovému řízení, která budou aplikovatelná i na příkaz na místě⁴).

Příkaz na místě je **přezkoumatelný též v přezkumném řízení**. K vedení přezkumného řízení je příslušný správní orgán nadřízený orgánu, který rozhodnutí

³ I v případě opatření příkazů na místě vlastním identifikačním číslem bude do evidence přestupků zapisováno následně přidělené číslo jednací. Podle § 16i odst. 2 písm. i) zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, se do evidence přestupků zapisuje číslo jednací rozhodnutí o přestupku v prvním stupni a v odvolacím řízení, datum jeho vydání a nabytí právní moci. Na příkaz na místě, kterým je ukládáno napomenutí, se nevztahuje § 16i odst. 2 písm. j) zákona o Rejstříku trestů, podle něhož se eviduje „evidenční číslo příkazového bloku“, neboť toto ustanovení navazuje na § 92 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., který upravuje náležitosti příkazového bloku. Při ukládání napomenutí se však příkazový blok ve smyslu tohoto ustanovení nevydává, a proto je třeba vycházet z obecných náležitostí rozhodnutí, včetně čísla jednacího.

⁴ Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení č. j. 1 As 21/2010-65 dospěl k závěru, že obnova je možná jen v případě, že žadatel neudělil souhlas s uložením pokuty v blokovém řízení. Jak rozšířený senát v označeném usnesení mimo jiné výslovně dovodil (viz bod 30 a násl. odůvodnění citovaného usnesení), „[m]ožnosti zajištění dalších důkazních prostředků nezbytných pro pozdější dokazování před správním orgánem a následného zjišťování skutkového a právního stavu věci v běžném správním řízení se však obviněný z přestupku vzdává udělením souhlasu s uložením pokuty v blokovém řízení. Tímto souhlasem obviněný z přestupku akceptuje skutková zjištění a z nich vyplývající závěry o spáchání přestupku, o jeho právní kvalifikaci a o nedostatečnosti jeho vyřízení domluvou, které byly učiněny v blokovém řízení. V důsledku toho pak nabývají závěry orgánu oprávněného ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení charakteru nesporných zjištění, která tvoří podklad pro uložení sankce. Ochota obviněného zaplatit pokutu v blokovém řízení tedy nepředstavuje pouhou jednu z kumulativních podmínek tohoto řízení, nýbrž přímo jeho podmínku sine qua non, při jejímž splnění se navíc bez dalšího vychází z toho, že je přestupek spolehlivě zjištěn a nestačí jej vyřídit domluvou, a že jsou tak splněny všechny podmínky pro uložení pokuty v blokovém řízení. [...] Povaha blokového řízení tedy vylučuje, aby osoba, která udělila souhlas s projednáním přestupku v blokovém řízení, následně v žádosti o obnovu řízení podané podle § 100 odst. 1 písm. a) správního řádu zpochybňovala závěry učiněné v tomto řízení a namítala, že přestupek nebyl spolehlivě zjištěn či že jej bylo možné vyřídit pouhou domluvou. Naopak s ohledem na zásadu vigilantiibus iura (nechť si každý střeží svá práva) je nutné vycházet z toho, že obviněný z přestupku se souhlasem s uložením pokuty v blokovém řízení dobrovolně vzdal důkladnějšího zjišťování skutkového stavu věci v rámci běžného řízení o přestupku, a proto se této možnosti nemůže dovolávat v řízení o obnově.“

vydal. Podle § 101 zákona o odpovědnosti za přestupky lze přezkumné řízení, v němž bude přezkoumáván příkaz na místě, **zahájit nejpozději do 6 měsíců od právní moci tohoto příkazu**. Je-li podnět k provedení přezkumného řízení podán po uplynutí této lhůty, vyřizuje jej správní orgán, který vydal příkaz na místě; pokud podatel podnětu požádal o vyrozumění, správní orgán mu v takovém případě sdělí, že přezkumné řízení nelze zahájit, a to ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy podnět obdržel.

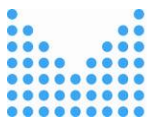
U příkazu na místě lze rovněž prohlásit **nicotnost** z důvodů upravených v § 77 správního řádu. Toto ustanovení bylo změněno zákonem č. 183/2017 Sb. tak, aby správní orgán mohl prohlásit nicotnost rozhodnutí nejen z důvodu absolutní věcné nepříslušnosti, ale i z ostatních důvodů v něm upravených, na základě kterých mohl podle dosavadní právní úpravy prohlásit nicotnost pouze soud.

Příkaz na místě by měl být uložen u orgánu, který ho vydal, a po uplynutí skartační lhůty, která by měla být obdobná jako u příkazových bloků na pokutu, skartován v souladu se zákonem č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, a souvisejícími prováděcími předpisy.

Vztah příkazu na místě k dalším institutům

I při projednání přestupků příkazem na místě se uplatní **pravidla pro ukládání správních trestů v § 41** zákona o odpovědnosti za přestupky, tj. při ukládání pokut za více přestupků se uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejprísněji trestný. Při postupu podle § 41 odst. 2, tj. ukládání pokuty ve zvýšené sazbě, by měl být uveden odkaz na toto ustanovení, aby bylo zřejmé, že pokuta nebyla uložena mimo zákonnou sazbu.

Zákon č. 250/2016 Sb. upravuje v § 42 až 44 podmíněné upuštění od uložení správního trestu, upuštění od uložení správního trestu a mimořádné snížení výměry pokuty. Tyto instituty však nelze aplikovat při rozhodování příkazem na místě. Jak vyplývá z § 93 zákona o odpovědnosti za přestupky výrok o podmíněném upuštění od uložení správního trestu, upuštění od uložení správního trestu či mimořádném snížení výměry pokuty je povinnou součástí výrokové části rozhodnutí. Subjekty uvedené v § 91 odst. 2 jsou však zmocněny pouze k ukládání napomenutí nebo pokuty, nikoliv tedy k tomu, aby příkazem na místě (či jiným rozhodnutím) upustily od potrestání či mimořádně snížily výměru pokuty. Při rozhodování příkazem na místě se tedy vždy uloží pokuta nebo napomenutí.

II. „Domluva“ a řešení bagatelních případů se zaměřením na postup policistů

Podle § 84 odst. 1 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, doposud platilo, že přestupek lze projednat uložením pokuty v blokovém řízení, jestliže je spolehlivě zjištěn, nestačí domluva a obviněný z přestupku je ochoten pokutu zaplatit. Podmínkou uložení pokuty v blokovém řízení byla tedy podle dosavadní právní úpravy skutečnost, že domluva nebyla vzhledem k závažnosti protiprávního jednání dostačující. Domluva představovala neformální způsob řešení přestupku. Zákon však neupravoval podrobněji procesní postup domluvy, domluva nebyla považována za sankci; věc tedy byla vyřízena neformálně bez vyslovení viny a souvisejících důsledků.

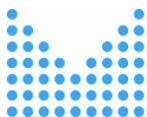
Ačkoliv zákon o odpovědnosti za přestupky již domluvu nezmiňuje, **neznamená to, že by každé posouzení určitého jednání muselo nutně skončit formálním způsobem vyřízení ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb.** Předně je třeba zdůraznit, že definice přestupku je založena na materiálně-formálním pojetí. K naplnění skutkové podstaty přestupku je tedy vedle naplnění formálních znaků třeba, aby jednání dosáhlo i určité intenzity společenské škodlivosti⁵ (viz § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky).

Dále je třeba zdůraznit **subsidiaritu správně-trestní represe**, kdy nástroje přestupkového práva by měly nastupovat až v případech, že nelze věc řešit jiným způsobem.

S přihlédnutím k výše uvedenému je **při posuzování jednání a rozhodování o něm třeba zajistit určitou míru racionalizace**; to platí především pro rozhodování policistů v terénu, kteří se setkávají s celou řadou jednání, které si na místě vyhodnocují z hlediska jejich správně-trestní relevance. Z hlediska nutnosti flexibilního a efektivního rozhodování v terénu je přitom nereálné, aby všechna tato vyhodnocení byla zakončena formálním úkonem a zákon s tím ani nepočítá.

Z uvedeného vyplývá, že i po nabytí účinnosti zákona o odpovědnosti za přestupky bude možné některé situace (zejména bagatelního porušení povinností) vyřešit bez formálního vedení řízení a bez učinění formálního úkonu ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb., a to zejména v situaci, kdy skutek naplňuje formální znaky přestupku, avšak nedosahuje takové intenzity, aby bylo možno hovořit o společenské škodlivosti činu ve smyslu § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky.

⁵ Jedná se o odlišné pojetí od trestného činu. Trestné činy jsou založeny na formálním pojetí, které je doplněno materiálním korektivem (srov. zejména § 11 a 12 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). V případě přestupků je ovšem společenská škodlivost již přímo znakem samotné definice přestupku. V případě, že společenská škodlivost absentuje, vůbec se o přestupek nejedná.

Řešení jednání „v terénu“

a) Jednání vykazuje všechny znaky přestupku

Jsou-li naplněny všechny znaky přestupku, policista může rozhodnout příkazem na místě za splnění zákonných podmínek (§ 91 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupek a § 150 odst. 5 správního řádu). V takovém případě tedy vydá **příkazový blok podle § 92 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupek nebo uloží napomenutí ve formě příkazu v písemné formě** (viz příloha).

Nesouhlasí-li pachatel s projednáním přestupku příkazem na místě, **oznámí policista přestupek příslušnému správnímu orgánu.**

b) Jednání nevykazuje všechny znaky přestupku – absence materiálního znaku

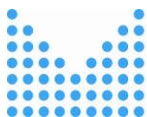
V případě, že **jednání postrádá společenskou škodlivost**, tj. není naplněn materiální znak definice přestupku, jednání není přestupkem. Je-li absence společenské škodlivosti daného jednání zjevná, pak **policista, který jednání posuzuje v terénu, neučiní z hlediska zákona o odpovědnosti za přestupky žádný úkon.** Podle okolností může k zajištění (obnovení) veřejného pořádku či bezpečnosti či za účelem preventivního působení využít faktických pokynů podle jiných zákonů⁶. Tímto způsobem lze s důrazem na prevenci protiprávního jednání předcházet páčání přestupků, respektive eskalaci jednání, které vykazuje některé znaky přestupku, ale dosud nedosáhlo dostatečné intenzity, aby bylo jako přestupek projednáno.

Příkladem takového jednání může být:

- přecházení silnice mimo vyznačený přechod pro chodce na viditelné komunikaci v době mimo dopravní špičku

⁶ V § 10 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že: „(1) [V] případě ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, jehož odstranění spadá do úkolů policie, je policista ve službě nebo zaměstnanec policie v pracovní době povinen provést úkon v rámci své pravomoci (dále jen „úkon“) nebo přijmout jiné opatření, aby ohrožení nebo porušení odstranil.“. Podle § 114 téhož zákona „Každý je povinen bez zbytečného odkladu a bezplatně uposlechnout výzvy anebo pokynu nebo vyhovět žádosti policie nebo policisty; to neplatí, pokud tento zákon nebo jiný právní předpis stanoví jinak. Nelze-li účelu výzvy, pokynu nebo žádosti dosáhnout pro odpor osoby, je policista oprávněn tento odpor překonat.“.

V § 7 odst. 1 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, je stanoveno, že strážník je v pracovní době povinen v mezích tohoto nebo zvláštního zákona provést zákrok nebo úkon, nebo učinit jiné opatření, je-li páčán trestný čin nebo přestupek či jiný správní delikt anebo je-li důvodné podezření z jejich páčání.

- *vyostřená hádka osob na veřejnosti, která by při eskalaci konfliktu mohla vyústit v naplnění skutkové podstaty některého přestupku*

- *pasivní žebrání bez obtěžování osob v okolí*

Od výše popsaného postupu je třeba odlišit postup podle § 74 zákona o odpovědnosti za přestupky, kdy má orgán Policie České republiky nebo Vojenské policie povinnost provádět tzv. předšetřování vybraných přestupků, přičemž při tomto postupu má možnost kromě předání věci příslušnému orgánu věc odložit, není-li dáno podezření z přestupku nebo nelze-li přestupek projednat. **Odložení věci se však nepředpokládá „v terénu“.**

Odložení věci je vázáno zejména na případy, kdy je přestupek řešen na základě oznámení o přestupku. To vyplývá i ze srovnání s § 76 zákona o odpovědnosti za přestupky, který upravuje odložení věci správním orgánem – ani toto ustanovení totiž neobsahuje samostatný odkladací důvod spočívající v tom, že skutek není přestupkem [na rozdíl od § 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky, upravujícího zastavení řízení]. Lze se tedy domnívat, že odložit věc z důvodu absence materiálního znaku, tj. společenské škodlivosti, přichází v úvahu před zahájením řízení zejména v případě, kdy bylo učiněno oznámení o přestupku [viz zejména § 76 odst. 1 písm. a) i k) zákona o odpovědnosti za přestupky⁷]; jinak není třeba činit formální úkon ve smyslu zákona č. 250/2016 Sb.

Shrnutí

Policista v terénu postupuje jedním z následujících způsobů:

1) policista neučiní žádný úkon podle zákona o odpovědnosti za přestupky; situaci případně vyřeší faktickými pokyny podle zákona o Policii České republiky, respektive zákona o obecní policii – čin nedosahuje takové míry společenské škodlivosti, aby se jednalo o přestupek,

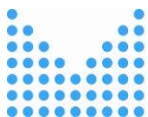
2) policista uloží správní trest napomenutí ve formě zjednodušeného rozhodnutí v písemné formě (viz příloha) – čin naplňuje všechny znaky přestupku, avšak uložení pokuty by bylo nepřiměřeně přísné,

⁷ § 76

(1) Správní orgán, aniž řízení zahájí, věc usnesením odloží, jestliže

a) došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci, (...)

k) nezjistí do 60 dnů od přijetí oznámení nebo ode dne, kdy se o přestupku dozvěděl, skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě.

3) policista uloží pokutu a obviněnému vydá příkazový blok – čin naplňuje všechny znaky přestupku a uložení správního trestu napomenutí by nebylo dostatečné pro jeho potrestání,

4) policista oznámí spáchání přestupku příslušnému správnímu orgánu – čin vykazuje znaky přestupku, ale osoba nesouhlasí s projednáním přestupku příkazem na místě.